

Zaaknummer: 1319681,
Portefeuillehouder: Wim van der Zanden
Team: RMEO-Ruimtelijke Ontwikkeling
Steller: Goijaarts, Astrid
Betrokken medewerker(s):

Onderwerp

Ontwikkelperspectief voor NOVEX gebied Stedelijk Brabant

Samenvatting

Sinds twee jaar zijn het Rijk, de provincie, de waterschappen en de gemeenten aan het ontdekken wat de juiste koers is voor een duurzame verstedelijking van Brabant en de stedelijke regio's. U informeerde de raad over de uitkomsten van het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) met een raadsinformatiebrief van 10 januari jongstleden (nr 1308880).

In het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) van 13 juni aanstaande ligt het eindconcept van het Ontwikkelperspectief Brabant inclusief eerste uitvoeringsafspraken ter besluitvorming voor (bijlage 1).

Duurzame verstedelijking gaat over de (middel)lange termijn en meer dan alleen woningbouw. Ook water, mobiliteit, natuur en landschap, energie en economie spelen een rol.

De complexe opgaven zijn gemeentegrens overschrijdend en vragen om een gezamenlijke aanpak. Samenwerking tussen Rijk, provincie, waterschappen, regio's en gemeenten is noodzakelijk.

Zowel op proces als inhoud zijn er nog de nodige aandachtspunten. Voor het proces gaat het onder meer om de positie van de raad, voldoende tijd voor het voeren van het inhoudelijke gesprek en daarmee het verkrijgen van draagvlak en de status van de te maken afspraken.

Op inhoud zijn voor de 5 ontwikkelprincipes per principe meerdere afspraken uitgewerkt waarvan nu wordt gevraagd deze als beleidsvoornemen te onderschrijven en te verankeren in het lokale beleid (bijlage 1, hoofdstuk 4).

Verdere inhoudelijke aandachtspunten zijn de o.a. de positie van de gemeente Boxtel als 'Transformatie naar stedelijk milieu' en 'Stedelijke mobiliteitstransitie' inclusief de Noordwesthoek, inbreiding versus uitbreiding, de dorpenstrategie, -de begrenzing van- het landschapspark en de status van de signaleringskaart water.

Voor het overige wordt korthedshalve verwezen naar bijgevoegde conceptreactie (bijlage 2).

Met veel enthousiasme zijn we als gemeente begonnen aan het traject van de verstedelijkingsopgave. In de loop van het proces zijn de barrières toegenomen vooral in het deel waar het Rijk en de provincie regie voeren. We hebben elkaar veel te bieden. Onze regio en de gemeente zijn echter steeds minder herkenbaar. Dit is de reden om nu voor te stellen nog niet in te stemmen met de status van eindconcept van het Ontwikkelperspectief inclusief eerste uitvoeringsafspraken.

Op 8 mei vindt er een webinar plaats voor onder meer raadsleden. Met de concept-RIB (bijlage 3) biedt u de raad voorafgaand nadere informatie aan vanuit de projectorganisatie (bijlage 4) en deelt u uw aandachtspunten.

Voorstel college

1. In te stemmen met het voorleggen van het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant aan het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving als concept in plaats van eindconcept;
2. In te stemmen met de conceptbrief aan het Bestuurlijke overleg Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch inhoudende uw besluit en de aandachtspunten op proces en inhoud;

3. De portefeuillehouder te machtigen in het Bestuurlijk overleg van de regio in te stemmen met het voorleggen van het Ontwikkelperspectief als eindconcept in het BO Leefomgeving indien aan de gestelde randvoorwaarden, zoals opgenomen in de brief onder 2, wordt voldaan;
4. De bijgevoegde raadsinformatiebrief over de Verstedelijkingsopgave vast te stellen ter voorbereiding van het webinar van 8 mei aanstaande met als bijlagen de achtergrondinformatie, het Ontwikkelperspectief Stedelijk Brabant en de brief aan het Bestuurlijk overleg Stedelijke Regio 's-Hertogenbosch en deze stukken via de Griffie door te geleiden naar de gemeenteraad.

Inleiding

Eind 2019 is in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) opgenomen, dat in onze stedelijke regio afspraken moeten worden gemaakt over duurzame verstedelijking. Ruim twee jaar geleden zijn de waterschappen, de provincie, de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Infrastructuur en Waterstaat en de gemeenten gestart met het ontdekken wat de juiste koers is voor een duurzame verstedelijking van Brabant en onze regio. Tussentijds informeerde u de raad meerdere keren met raadsinformatiebrieven.

Met het Rijksprogramma NOVEX trekt het Rijk de ruimtelijke regie naar zich toe. Er moeten op nationaal niveau keuzes worden gemaakt in het fysieke domein.

Het Rijk heeft Stedelijk Brabant aangewezen als één van de NOVEX-gebieden voor stedelijke transformatie en grootschalige woningbouw. Kenmerkend voor stedelijk Brabant is de nabijheid en de sterke verwevenheid met het omliggende landelijke gebied.

De provincie en de waterschappen wachten eerst de nieuwe coalitieakkoorden af. Het ontwikkelperspectief wordt daarna ter instemming aan het College van Gedeputeerde Staten en de waterschapsbesturen voorgelegd. Daarom is besloten een 99% versie van het eindconcept van het Ontwikkelperspectief ter bespreking in het BOL van juni a.s. voor te leggen. De formele afronding staat gepland voor de agenda van de Brabantbrede stuurgroep van september aanstaande.

Beoogd resultaat

Het innemen van een standpunt over het Ontwikkelperspectief en de eerste uitvoeringsafspraken, het Bestuurlijk overleg hiervan in kennis te stellen en de raad te informeren.

Argumenten

1.1. *Er is nog onvoldoende comfort voor een status als eindconcept.*

De Stuurgroep formuleerde twee besluiten voor de colleges 1) Instemmen met het voorleggen van het Ontwikkelperspectief Stedelijke Brabant aan het BO Leefomgeving als eindconcept en 2) benoemen van eventuele inhoudelijke aandachtspunten met het betrekking tot het Ontwikkelperspectief te bespreken op het BO Leefomgeving.

In het BO MIRT van november 2022 erkenden partijen, dat er meer tijd nodig is voor de bestuurlijke verankering van het ontwikkelperspectief voor Stedelijk Brabant in de colleges en dagelijkse besturen van de betrokken overheden. Ondanks dat er de afgelopen periode hard is gewerkt aan de voorbereiding van het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving is het proces nog onvoldoende scherp voor wat betreft taken, rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. De Brabantbrede afspraken zijn vooral een proces tussen Rijk, provincie, waterschappen en de grote steden. Er is meer tijd nodig om bestuurlijk het inhoudelijke gesprek te voeren over de te maken afspraken en daarmee het verkrijgen van draagvlak. De positie van de dorpen en het landelijk gebied is onvoldoende geborgd.

2.1. *Er zijn nog belangrijke aandachtspunten op proces en inhoud.*

We constateren, dat er zowel op proces als inhoud nog de nodige aandachtspunten zijn. Voor het proces gaat het onder meer om de positie van de raad, voldoende tijd voor het voeren van het inhoudelijke gesprek en daarmee het verkrijgen van draagvlak, de veelheid en de status van de te maken afspraken. Op inhoud zijn voor de 5 ontwikkelprincipes per principe meerdere afspraken uitgewerkt waarvan nu wordt gevraagd deze als beleidsvoornemen te onderschrijven en te verankeren in het lokale beleid (bijlage 1, hoofdstuk 4). Verdere inhoudelijke aandachtspunten zijn de o.a. de positie van de gemeente Boxtel als 'Transformatie naar stedelijke milieu' en 'Stedelijke mobiliteitstransitie' inclusief de Noordwesthoek, inbreiding versus uitbreiding, de dorpenstrategie, -de begrenzing van- het landschapspark en de status van de signaleringskaart water.

Voor het overige wordt korthedshalve verwezen naar bijgevoegde conceptreactie (bijlage 2).

2.2 Het proces van de Omgevingsvisie vraagt om lokale afwegingsruimte.

De te maken afspraken uit het Ontwikkelperspectief sluiten voor een belangrijk deel aan bij de ambities die de raad in het najaar van 2022 vaststelde voor de Omgevingsvisie. We missen in het Ontwikkelperspectief een integrale benadering, prioritering en zicht op de consequenties van het geheel aan afspraken.

De komende maanden voeren we voor de Omgevingsvisie een Omgevingseffectrapportage uit op basis van twee scenario's. Deze biedt ons informatie voor de integrale weging van de ambities en het maken van keuzes. Niet alles kan en niet alles kan tegelijkertijd. Dit vraagt ook binnen het Ontwikkelperspectief om lokale afwegingsruimte.

Planning is om voor de zomer de eerste resultaten te bespreken met de raad om te komen tot een 80% versie van de Omgevingsvisie.

2.3. De Ruimtelijke Puzzel/Brabant Schakelt moet nog worden gelegd.

De provincie legt in opdracht van het Rijk samen met haar partners voor 1 oktober aanstaande de Ruimtelijke puzzel onder de naam Brabant Schakelt. Daarin komen de Verstedelijkingsopgave, het Nationaal Programma Landelijk gebied (Water, natuur en landschap) en de Regionale Energie Strategie (perspectief voor Klimaat en Energie) samen. Alle ruimtelijke opgaven die in de provincie spelen worden ten opzichte van elkaar afgewogen voor de periode tot 2030 en met een doorkijk naar 2050. RNOB vertegenwoordigt de gemeenten in dit traject.

Er zijn veel ruimteclaims en de beschikbare ruimte is schaars. De vraag ligt voor of er *op dit moment* voor wat betreft de afspraken zowel lokaal als regionaal de juiste keuzes worden gemaakt maken met het oog op *de nog te leggen* Ruimtelijke puzzel (Brabant Schakelt) en het versnellen van de woningbouwopgave.

3.1. Er kunnen nog wijzigingsvoorstellen komen uit de bestuurlijke ronde langs de colleges.

In mei aanstaande vindt er nog een bestuurlijk overleg van de regio plaats ter voorbereiding op het BOL van juni. Het verdient aanbeveling, dat de portefeuillehouder dan ruimte heeft om alsnog in te stemmen met het voorleggen van het Ontwikkelperspectief als eindconcept indien:

- De positie van de gemeente Boxtel geborgd is als 'Transformatie naar stedelijk milieu' en 'Stedelijke mobiliteitstransitie'.
- De afspraak over in- en uitbreiding zoals gemaakt op 3 november 2022 juist wordt vastgelegd.
- De positie van de regio's en de individuele gemeenten in het proces wordt geborgd;
- De raad in de gelegenheid is vooraf wensen en bedenkingen kenbaar te maken over de stukken die ter besluitvorming voorliggen in het BO Leefomgeving en BO MIRT;
- Het uiteindelijke besluit aan de raad is om de beleidsvoornemens al dan niet lokaal door te vertalen.

4.1. Gelet op de kaderstellende rol is het van belang de gemeenteraad te informeren.

Op 8 mei aanstaande vindt er een webinar plaats voor onder andere raadsleden. Zij worden geïnformeerd over het Ontwikkelperspectief. Raadsleden kunnen voorafgaand aan het webinar kennis nemen van de reactie van uw college.

De positie van de raad is een voortdurend punt van zorg en komt ook nadrukkelijk aan bod bij de aandachtspunten. Meer tijd is nodig om de raad voorafgaand aan de beslismomenten wensen en bedenkingen kenbaar te laten maken. Dit geldt zeker als het gaat om afspraken die lokaal moeten worden doorvertaald in het eigen beleid. Nu deze ruimte er op dit moment in onvoldoende mate is wordt voorgesteld in de raadsclusus van september aanstaande in gesprek te gaan met de raad over het nu voorliggende Ontwikkelperspectief. De raad kan dan wensen en bedenkingen kenbaar maken, die u mee kunt nemen in het vervolg van het proces.

Kanttekeningen

1.1. Het belang van Brabant en de regio als geheel is groot.

Het maken van afspraken tussen Rijk, provincie, waterschappen en de stedelijke regio's is groot; ook financieel. Dat vraagt soms ook om over de eigen schaduw heen te stappen in het belang van Brabant en de regio als geheel. De opgaven zijn complex, gaan over gemeentegrenzen heen en vragen om

oplossingen. Samenwerken is nodig. Dit betekent dat sprake moet zijn van zwaarwegende aandachtspunten om niet in te stemmen met de status van eindconcept.

2.1. Het is in praktijk niet mogelijk om alle processen volledig op elkaar af te stemmen.

Het Rijk trekt de regie op het fysieke domein naar zich toe. Er spelen meerdere complexe maatschappelijke opgaven met deels een eigen traject. Snelheid is geboden. De provincie moet voor 1 oktober samen met haar partners de Ruimtelijke Puzzel/Brabant Schakelt hebben gelegd en deze aanbieden aan het Rijk. Iedere gemeente heeft een eigen planning voor wat betreft de Omgevingsvisie. Met zoveel betrokken partijen is het volledig in tijd op elkaar afstemmen van processen niet mogelijk.

Financiën

Dit voorstel heeft op dit moment nog geen financiële consequenties. We nemen in de voorbereiding van de Kadernota 2024 een bedrag mee voor de uitvoeringskosten van de Verstedelijkingsopgave. De financiële consequenties zijn afhankelijk van de te maken keuzes in de gezamenlijke uitvoeringsagenda (BO-MIRT najaar 2023).

Uitvoering

De reactie van het college wordt toegezonden aan het Bestuurlijk overleg van de Stedelijke regio 's-Hertogenbosch met het verzoek deze door te geleiden naar de Brabantbrede Stuurgroep NOVEX Stedelijk Brabant. Deze stuurgroep waaraan Rijk, provincie, waterschappen en stedelijke regio's deelnemen legt het Ontwikkelperspectief voor aan het BO Leefomgeving. Raadsleden kunnen kennis nemen van uw reactie ter voorbereiding van het Webinar van 8 mei a.s.

Communicatie

De gemeenteraad informeren we met bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Bijlagen

1. Het ontwikkelperspectief voor NOVEX gebied Stedelijk Brabant;
2. De brief met aandachtspunten op proces en inhoud over het Ontwikkelperspectief;
3. Concept Raadsinformatiebrief;
4. Achtergrondinformatie over het proces vanuit de projectorganisatie.